

Prima instanță; Judecătoria Orhei (jud: V. Cupcea)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Budăi, V. Efros, I. Muruianu)

DECIZIE

02 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecătorii

Tatiana Vieru
Valentina Clevadî
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de către avocatul Vadim Soltan, în interesele Întreprinderii Individuale „D. Mititelu”, împotriva deciziei din 09 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată intentată de Întreprinderea Individuală „D. Mititelu” împotriva Întreprinderii Mixte „Miacro” Societate cu Răspundere Limitată și Chicuș Ion privind repararea prejudiciului material și moral, precum și încasarea cheltuielilor de judecată, și

acțiunea reconvențională depusă de Întreprinderea Mixte „Miacro” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Întreprinderii Individuale „D. Mititelu” și Dina Mititelu privind repararea prejudiciului material și moral, precum și încasarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La data de 22.08.2014 ÎI „D. Mititelu” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM „Miacro” SRL și Chicuș Ion solicitînd repararea prejudiciului material în sumă de 55597,53 lei, a prejudiciului moral în mărime de 20000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, la 27 iunie 2013, Dina Mititelu, conducînd autoturismul de modelul „Renault Scenic” cu nr. de înmatriculare COJ 180, pe traseul R-20 Rezina - Orhei - Călărași, între satele Lucașeuca și Curchi, rl Orhei, deplasîndu-se cu o viteză de aproximativ 60 km/oră în direcția Călărași, în timpul efectuării manevrei regulamentare de depășire a unui tractor cu remorcă, a fost tamponată partea dreaptă din față de către tractorul de model „MTZ 82.1” cu nr. de înmatriculare ORB 532, condus de Chicuș Ivan, care a efectuat manevra de virare la stînga fără a se asigura de siguranța la trafic, fapt care a condiționat producerea accidentului rutier, soldat cu deteriorarea ambelor unități de transport și cauzarea leziunilor corporale ușoare lui Chicuș Ivan.

Menționează reclamantul că, în baza hotărârii Judecătoriei Orhei din 15 noiembrie 2013, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2014 s-a recunoscut vinovat în comiterea accidentului de circulație Chicuș Ivan, pentru

încălcarea de către acesta a normelor stabilite de pct. 3, pct. 32 alin. (1), pct. 39 alin. (1) și alin (2), pct. 53 alin. (1), (2), (3) din Regulamentul circulației rutiere, ceea ce a dus la imposibilitatea evitării impactului. Ulterior, prin decizia agentului constatator din 17 aprilie 2014, Chicuș Ivan a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 242 alin.(2) Cod contravențional, pentru faptul că, la data de 27 iunie 2013, conducând tractorul pe traseul Călărași - Orhei - Rezina, în timpul manevrei la stânga, nu s-a asigurat și ca urmare, a comis tamponarea automobilului de model „Renault Scenic” cu nr. de înmatriculare COJ 180, care se afla în depășire.

Afirmă reclamantul că, ÎM „Miacro” SRL este proprietarul tractorului de model „MTZ 82.1” cu nr. de înmatriculare ORB 532, condus de Chicuș Ivan, adică posedă izvorul de pericol sporit în baza dreptului de proprietate și prin urmare, repararea prejudiciului material urmează a fi pus pe seama ambilor pârâți în mod solidar.

Declară reclamantul că, conform Raportului de evaluare a pagubei nr. 444/04A din 03 aprilie 2014, întocmit de SRL „Exautoplus”, valoarea prejudiciului material cauzat ÎI „D. Mititelu” prin deteriorarea autoturismul de model „Renault Scenic” cu nr. de înmatriculare COJ 180, constituie 55597,53 lei, iar ÎI „D. Mititelu” deținea în posesie autoturismul „Renault Scenic” cu nr. de înmatriculare COJ 180 în baza contractului de comodat din 14.07.2009 cu drept de răscumpărare.

Relevă reclamantul că, prin cererea prealabilă expediată pârâților la 08 august 2014 și recepționată la 11 august 2014, Dina Mititelu a solicitat pârâților să achite prejudiciul material cauzat prin deteriorarea unității de transport, însă la solicitarea înaintată nu a primit nici un răspuns.

Consideră reclamantul că, în rezultatul acțiunilor ilicite ale lui Chicuș Ion, ÎI „D. Mititelu” a suportat un prejudiciu moral pe care îl estimează la suma de 20000 lei, exprimat prin deteriorarea unității de transport, periclitarea procesului de activitate a întreprinderii, deoarece lipsa unității de transport influențează negativ asupra activității acesteia.

În cadrul judecării pricinii în prima instanță, avocatul Constantin Arabadji, în interesele ÎM „Miacro” SRL și Chicuș Ion, a depus acțiune reconvențională împotriva ÎI „D. Mititelu” și Dina Mititelu solicitând încasarea în mod solidar de la ÎI „D. Mititelu” și Dina Mititelu în beneficiul ÎM „Miacro” SRL a prejudiciului material în mărime de 69798,04 lei și a cheltuielilor de judecată, precum și încasarea de la Dina Mititelu în beneficiul lui Chicuș Ion a prejudiciului moral în mărime de 20000 lei.

În motivarea acțiunii reconvenționale s-a indicat că, prin procesul-verbal cu privire la contravenție și a deciziei din 12.09.2013, Mititelu Dina a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art.242 alin.(2) Cod contravențional și sancționată cu amendă în mărime de 50 unități convenționale și 6 (șase) puncte de penalizare pentru faptul că la 27.06.2013, aproximativ la ora 19:00, conducând autoturismul de model „Renault Scenic” cu nr. de înmatriculare COJ 180, pe traseul Rezina – Orhei - Călărași, între satele Lucașeuca și Curchi, rl Orhei, a efectuat depășirea pe partea stângă a tractorului cu remorcă care efectua manevra de cotire la stânga, faptă ce s-a soldat cu deteriorarea tractorului și cauzarea vătămarilor corporale victimei Chicuș Ion, care se afla la volanul acestuia.

Sușține că, conform Raportului de constatare medico-legală nr. 291 din 03.07.2013 lui Chicuș Ion i-au fost cauzate leziuni corporale - comoție cerebrală, plagă pe chinte, leziuni ce corespund vătămarilor corporale ușoare.

Relatează că, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2014, a fost menținută hotărârea Judecătoriei Orhei din 15.11.2013, prin care s-a admis contestația Dinei Mititelu și s-a anulat decizia agentului constatator din 12.09.2013, cu încetarea procesului contravențional. Ulterior, prin decizia agentului constatator din 17 aprilie 2014, Chicuș Ivan a fost recunoscut vinovat de săvârșirea contravenției prevăzută de art. 242 alin. (2) Cod contravențional și s-a încetat procesul contravențional în temeiul intervenirii termenului de prescripție.

Declară că, prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 03 martie 2015 s-a admis contestația lui Chicuș Ivan împotriva deciziei enunțate supra și s-a declarat nulă decizia agentului constatator din 17 aprilie 2014, prin care Chicuș Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzută de art. 242 alin. (2) Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional, hotărâre care a devenit definitivă.

Explică că, ÎI „D. Mititelu” deține în posesie autoturismul de model „Renault Scenic” cu nr. de înmatriculare COJ 180, în baza contractului de comodat din 14.07.2009, adică posedă izvorul de pericol sport, iar în momentul tamponării, la volanul automobilului se afla Dina Mititelu, motiv din care urmează ca repararea prejudiciul cauzat prin deteriorarea tractorului de model „MTZ 82.1” cu nr. de înmatriculare ORB 552, proprietatea ÎM „Miacro” SRL, să fie pus în seama ambilor pârâți, în baza Raportului de evaluare a pagubei nr. 933/07A din 19 iulie 2013, din care rezultă că valoarea prejudiciului cauzat proprietarului tractorului marca „MTZ 82.1”, cu nr. de înmatriculare ORB 352, constituie 69798,04 lei.

Prin hotărârea din 28 ianuarie 2016 a judecătoriei Orhei s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de ÎI „D. Mititelu”; s-a încasat din contul ÎM “Miacro” SRL în beneficiul ÎI „D. Mititelu” suma de 55597,53 lei cu titlu de prejudiciu material; s-a respins, ca fiind neîntemeiată, cererea în partea încasării de la Chicuș Ivan în mod solidar a prejudiciului material și a încasării prejudiciului moral în mărime de 20000 lei; s-a încasat din contul ÎM “Miacro” SRL în beneficiul statului suma de 1667,95 lei cu titlu de taxă de stat; s-a respins, ca fiind neîntemeiată, acțiunea reconvențională înaintată de ÎM “Miacro” SRL.

Prin decizia din 09 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de avocatul Arabadji Mariana, în interesele ÎM „Miacro” SRL, Chicuș Ivan; s-a casat parțial hotărârea din 28 ianuarie 2016 a judecătoriei Orhei și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a respins, din lipsă de temeii, acțiunea înaintată de ÎI „D. Mititelu”. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La data de 02 august 2016, conform plicului poștal anexat (vol. II, f.d. 99), avocatul Vadim Soltan, în interesele ÎI „D. Mititelu”, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel solicitând casarea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată, ilegală și pasibilă de a fi casată, deoarece actul judecătoresc contestat a fost adoptat cu încălcarea normelor de drept material și de drept procedural ce guvernează litigiul din prezenta cauză.

Mai mult, instanța de apel nu a dat nici o apreciere probelor anexate la dosar, ceea ce atestă examinarea superficială a cauzei. Ori, instanța de apel fără a fi îndeplinită sarcina probațiunii, conform prevederilor art. 118 CPC, a admis argumentele intimatului, care au fost expuse și în instanța de fond și respinse de către aceasta.

La fel, se indică că, la motivarea deciziei, instanța de apel nu a respectat obligația de a explica care circumstanțe de fapt au stat la baza soluției adoptate.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 09 iunie 2016 și expeditată participanților la proces în baza scrisorii de însoțire datate cu 25 iunie 2016 (vol. II, f.d. 80). Recursul declarat la data de 02 august 2016, conform plicului poștal anexat (vol. II, f.d. 99), se consideră a fi declarat în termen, deoarece la materialele pricinii lipsește confirmarea recepționării de către recurent a deciziei contestate.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de avocatul Vadim Soltan, în interesele ÎI „D. Mititelu”, și va casa decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii la rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei rezultă că, ÎI „D. Mititelu” s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva ÎM „Miacro” SRL și Chicuș Ion solicitând repararea prejudiciului material în sumă de 55597,53 lei, a prejudiciului moral în mărime de 20000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Materialele pricinii atestă și faptul că, în cadrul judecării pricinii în prima instanță, avocatul Constantin Arabadji, în interesele ÎM „Miacro” SRL și Chicuș Ion, a depus acțiune reconvențională împotriva ÎI „D. Mititelu” și Dina Mititelu solicitând încasarea în mod solidar de la ÎI „D. Mititelu” și Dina Mititelu în beneficiul ÎM „Miacro” SRL a prejudiciului material în mărime de 69798,04 lei și a cheltuielilor de judecată, precum și încasarea de la Dina Mititelu în beneficiul lui Chicuș Ion a prejudiciului moral în mărime de 20000 lei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din prezenta speță și anume prin prisma celor invocate atât în cererea inițială, cât și în cea reconvențională, constată faptul că obiectul dedus judecății îl constituie repararea prejudiciului material și moral cauzat în urma producerii accidentului rutier și deteriorarea autovehiculelor din litigiu.

Judecând pricina, prima instanță prin hotărârea din 28 ianuarie 2016 a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de ÎI „D. Mititelu”; a încasat din contul ÎM “Miacro” SRL în beneficiul ÎI „D. Mititelu” suma de 55597,53 lei cu titlu de prejudiciu material și a respins, ca fiind neîntemeiată, cererea în partea încasării de la Chicuș Ivan în mod solidar a prejudiciului material și a încasării prejudiciului moral în mărime de 20000 lei. Concomitent, a încasat din contul ÎM “Miacro” SRL în beneficiul statului suma de 1667,95 lei cu titlu de taxă de stat și a respins, ca fiind neîntemeiată, acțiunea reconvențională înaintată de ÎM “Miacro” SRL.

Fiind investită cu judecarea pricinii, instanța de apel prin decizia din 09 iunie 2016 a admis apelul depus de avocatul Arabadji Mariana, în interesele ÎM „Miacro” SRL și Chicuș Ivan, a casat parțial hotărârea din 28 ianuarie 2016 a judecătoriei Orhei și a

pronunțat o nouă hotărâre prin care a respins, din lipsă de temei, acțiunea înaintată de ÎI „D. Mititelu”. În rest, hotărârea primei instanțe a menținut-o.

La adoptarea deciziei, instanța de apel a stabilit că părțile se află pe poziții egale, deoarece ambii conducători de vehicule - Dina Mititelu și Chicuş Ion nu au fost declarați, în modul prevăzut de lege, vinovați de comiterea accidentului de circulație, or, în privința acestora nu există o decizie de sancționare contravențională, fiind anulate prin hotărârile instanțelor judecătorești.

La caz, Colegiul consideră pripită ipoteza instanței de apel, deoarece lipsa deciziei agentului constator a organelor de resort nu generează și respingerea în mod arbitrar a cererii de chemare în judecată.

În atare circumstanțe, Colegiul reține oportun de a reitera prevederile art. 373 alin. (1) și (2) CPC, care statuează că, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Rezultând din limitele judecării apelului stabilite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, referindu-se doar la lipsa probelor ce ar constata vinovăția conducătorilor de vehicule - Dina Mititelu și Chicuş Ion în cauzarea daunei.

Prin urmare, se constată că instanța de apel a adoptat soluția pe caz, fără a se expune asupra circumstanțelor ce au importanță pentru soluționarea cauzei în raport cu reglementările normelor materiale.

Tot aici este de menționat că, decizia instanței de apel constituie doar o relatare a cronologică a evenimentelor petrecute, o enumerare a normelor legale ce ar fi aplicabile judecării speței, fără a conține dezbaterile argumentelor invocate de către părți.

Instanța de apel s-a limitat doar la un enunț privind lipsa probelor ce ar demonstra vinovăția persoanelor implicate în accidentul rutier, fără a supune unei aprecieri așa înscrisuri cum ar fi: schemele accidentului rutier, rapoartele de constatare tehnico științifică, rapoartele de examinare a unităților de transport.

Înscrisurile menționate ar permite, în coraborare cu hotărârile instanțelor de judecată pronunțate în procedura contravențională, în cazul unei analize minuțioase de a rezolva litigiul.

Este relevant că, totodată decizia instanței de apel conține și concluzia privind posibilitatea instanțelor de judecată de a stabili persoana vinovată în cauzarea prejudiciului ca rezultat al comiterii accidentului rutier, chiar și în lipsa unei decizii a organului abilitat.

Astfel, caracterul contradictoriu al actului de dispoziție al instanței de apel este evident și nu poate fi înlăturat decât prin rejudecarea cauzei.

De asemenea, urmează a se menționa că în decizia instanței sunt făcute referințe la practica judiciară (decizia CSJ nr.2r-371/14), dar care nu are nici o tangență cu litigiul în cauză.

Un alt aspect ce urmează a fi verificat la rejudecarea pricinii în raport cu circumstanțele cauzei este cercul persoanelor care pot apărea în litigiu în calitate de reclamant și pârît.

În acest sens, Colegiul relevă că la materialele dosarului sunt anexate polițele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă seria AK nr. 0132754, eliberată ÎM „Miacro” SRL ca asigurat, fiind indicat și Chicuș Ion de către CA „Transelit” SRL, și respectiv seria AA nr. 0419562 eliberată Dinei Mititelu de către CIA „ASITO” SA.

Prin urmare, instanța de apel, la rejudecarea cauzei urmează să stabilească dacă contractele de asigurare erau în vigoare la momentul accidentului rutier, cine se face responsabil de repararea prejudiciului cauzat automobilelor în urma accidentelor rutiere în condițiile când există încheiate contracte de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto de către companiile de asigurare, precum și să stabilească corect capacitatea de a depune acțiune în instanță.

Sub aspectul celor relatate, instanța de recurs reține că circumstanțele menționate au fost apreciate arbitrar, cert fiind, însă că întru soluționarea justă a cauzei urmau a fi luate în considerare, or, omiterea acestui aspect de către instanța de apel direct indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

În speță, prezintă relevanță și faptul că folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat și participanții raportului litigios, rezultând din specificul litigiului, presupune prin sine lămurirea completă și în baza dovezilor certe, pertinente și concludente a situației, care, este diferită de la caz la caz.

De altfel, la caz se stabilește că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Distinct de cele mai sus arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. art. 442, 444, 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către avocatul Vadim Soltan, în interesele Întreprinderii Individuale „D. Mititelu”.

Se casează decizia din 09 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată intentată de Întreprinderea Individuală „D. Mititelu” împotriva Întreprinderii Mixte „Miacro” Societate cu Răspundere Limitată și Chicuș Ion privind repararea prejudiciului material și moral, precum și încasarea cheltuielilor de judecată și la acțiunea reconvențională depusă de Întreprinderea Mixtă „Miacro” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Întreprinderii Individuale „D.

Mititelu” și Dina Mititelu privind repararea prejudiciului material și moral, precum și încasarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală